

PISA

У ЦЕНТРИ УВАГИ

8

Чи учні сьогодні читають для задоволення?

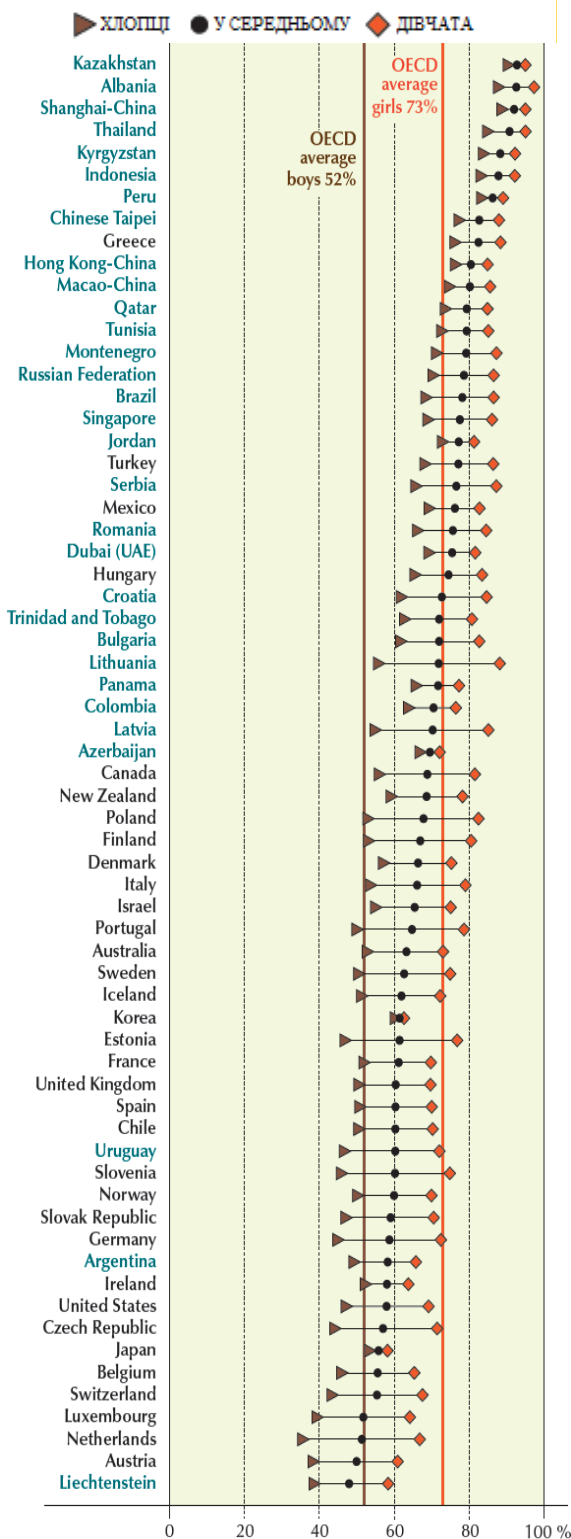
- ✓ Близько двох третин учнів у країнах ОЕСР повідомляють про те, що вони читають для задоволення щодня.
- ✓ У період 2000-2009 рр. у більшості країн ОЕСР відсоток учнів, які повідомили про те, що вони читають для задоволення щодня, зменшився. Але є і такі країни, у яких частка таких учнів зростає.
- ✓ У ході дослідження PISA було встановлено зв'язок між щоденним читанням для задоволення й кращими результатами в тестуванні читацької грамотності.
- ✓ Дані свідчать про те, що дівчата частіше читають для задоволення, ніж хлопці. Також учні зі сприятливими соціально-економічними передумовами для навчання часто читають для задоволення. У період 2000-2009 рр. різниця результатів PISA із читання як між хлопцями і дівчатами, так і між учнями зі сприятливими й несприятливими соціально-економічними передумовами збільшилася.

Учні, які з великим зацікавленням виконують різноманітні завдання із читання, зазвичай стають найкращими учнями в класі. У ході дослідження PISA також було виявлено стійкий взаємозв'язок між практикою читання, мотивацією й рівнем оволодіння читацькою грамотністю серед дорослих. Читацька грамотність дуже важлива для кожної людини; вона допомагає нам осмислювати світ, у якому ми живемо, а також навчатися впродовж усього життя.

Більше дівчат, ніж хлопців, читають для задоволення

У 2009 р. 37% учасників тестування в країнах ОЕСР повідомили, що вони не читають для задоволення. Виявилось, що для задоволення не читає більше половини опитаних 15-річних учнів Австрії й партнерської країни ОЕСР Ліхтенштейн. В Албанії, Казахстані, Таїланді й Шанхай (Китай) більше 90% учнів відповіли навпаки, що вони читають для задоволення. В усіх країнах й економіках, окрім Кореї, дівчата читають більше, ніж хлопці. У середньому по країнах ОЕСР дівчат, які читають для задоволення, на 20% більше, ніж хлопців. У Канаді, Чеській Республіці, Естонії, Фінляндії, Німеччині, Італії, Нідерландах, Польщі, Португалії, Словенії й у партнерських країнах ОЕСР Латвії, Литві й Уругваї різниця результатів із читання між дівчатами й хлопцями становить 25% або більше. У Кореї результати свідчать про те, що однакова кількість дівчат і хлопців читає для задоволення. Також розбіжності в результатах із читання між хлопцями і дівчатами виявилися незначними в Японії, у партнерських країнах ОЕСР Албанії, Азербайджані, Індонезії, Йорданії, Казахстані, Киргизстані, Перу, Таїланді й в економіках Гонконг (Китай) і Шанхай (Китай).

Відсоток учнів, які читають для задоволення

Країни розташовано за відсотком учнів, які читають для задоволення (від більшого до меншого).

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2009, рис. III.1.4.

Учні з високим соціально-економічним статусом* теж часто читають для задоволення

*Під високим соціально-економічним статусом слід розуміти належність учнів до верхніх 25% у рейтингу учасників тестування в тій чи іншій країні за економічними, соціальними й культурними показниками відповідно до шкали PISA. Учні з високим соціально-економічним статусом мають сприятливі соціально-економічні передумови для навчання (заувага перекладача).

По країнах ОЕСР у середньому 72% учнів зі сприятливими для навчання соціально-економічними передумовами повідомили про те, що вони щоденно читають для задоволення. Серед учнів з менш сприятливими соціально-економічними передумовами тільки 56% повідомили про часте читання для задоволення. Узагалі по країнах ОЕСР різниця результатів з читання для задоволення між учнями зі сприятливими й менш сприятливими для навчання передумовами є більшою, ніж в партнерських країнах ОЕСР й економіках. У 10 країнах ОЕСР (Австралії, Австрії, Бельгії, Естонії, Франції, Німеччині, Ірландії, Кореї, Люксембурзі й Швейцарії) різниця між такими групами учнів складає більше 20%.

Часте читання для задоволення сприяє кращим результатам тестування PISA із читання

Читання для задоволення позитивно впливає на читацьку грамотність узагалі. Аналіз результатів учнів у дослідженні читацької грамотності показав, що суттєву роль у різниці між високими й низькими результатами PISA відіграє щоденне читання учнями для задоволення, а не те, скільки часу загалом вони витрачають на читання. Учні, які читають для задоволення щодня, отримують значно вищі бали порівняно з результатами тих, хто не читає для задоволення часто й регулярно. Середню різницю результатів між такими учнями можна подолати, якщо учні з нижчими результатами навчатимуться додатково в школі ще 1,5 роки.

У більшості країн тенденція стосовно читання для задоволення не є обнадійливою

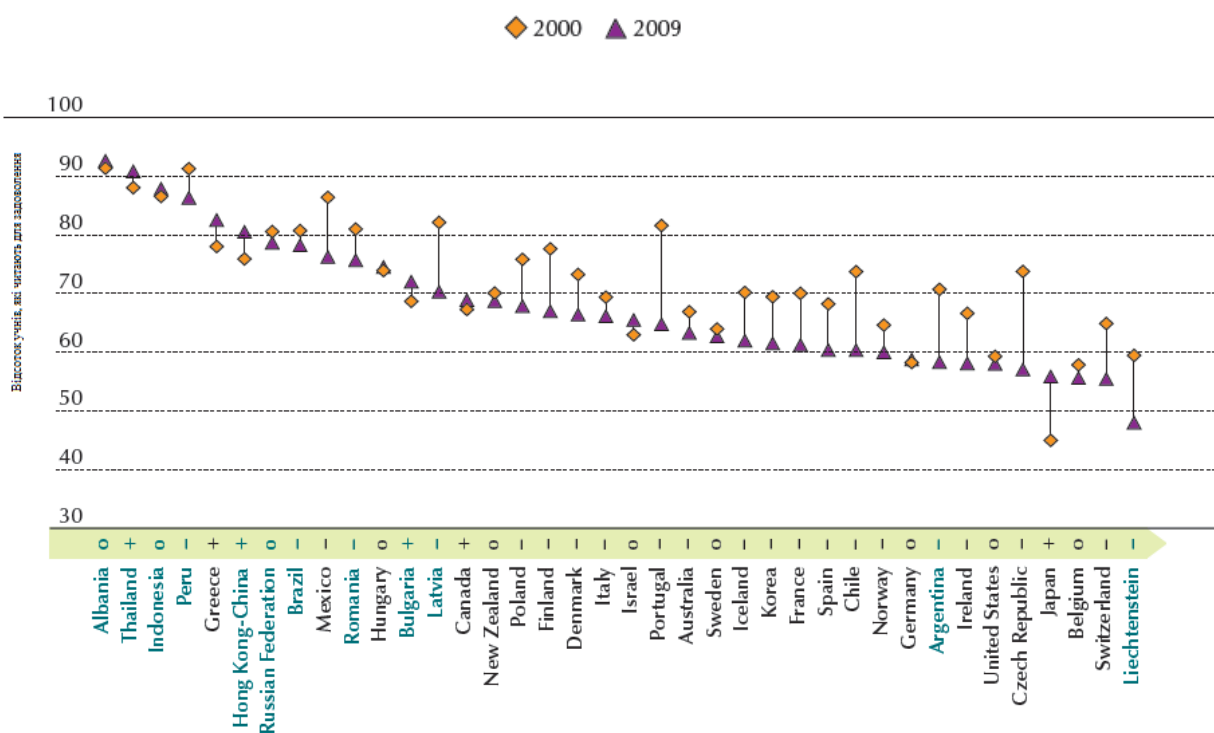
Ставлення 15-річних учнів до читання у 2009 р. змінилося не в кращий бік (порівняно із результатами PISA-2000). Задоволення учнів від читання очевидно зменшилося. Ця тенденція особливо помітна серед хлопців. За цей період у країнах ОЕСР частка учнів, які щодня читають для задоволення, зменшилася, в середньому, на 5%. Так, у 2000 р. 69% учнів повідомили про те, що вони щоденно читають для задоволення, але в 2009 р. частка таких учнів становила лише 64%. У період 2000-2009 рр. відсоток таких учнів знизився у 22 країнах.

У період 2000-2009 рр. не відбулося жодних змін у читанні для задоволення в 10 із 16 країн ОЕСР. У Канаді ж, Греції, Японії, партнерських країнах ОЕСР Болгарії, Таїланді й економіці Гонконг (Китай) у 2009 р. 15-річні учні стали більше читати для задоволення порівняно з 2000 р.

У той же період (2000-2009 р. р.) відсоток учнів, які читають для задоволення, знизився також у деяких країнах, де загальна частка таких учнів здебільшого є великою порівняно з іншими країнами. У Фінляндії, Мексиці, Португалії й партнерській країні ОЕСР Латвії такий відсоток знизився із 75% і більше (у 2000 р.) на 10 і більше пунктів (у 2009 р.).

Лише в Японії порівняно з попередніми даними відбулося значне збільшення частки учнів, які читають заради задоволення (у 2009 р. така частка зростає на 11% і становила трохи менше двох третин від усіх опитаних учасників тестування в країні). Оскільки ж у 2000 р. в Японії була зареєстрована найменша кількість учнів, які читають для задоволення, то навіть за такого суттєвого збільшення їхня частка залишилася однією з найменших серед усіх країн, які брали участь у PISA-2009.

Відсоток учнів, які читають для задоволення (дані 2000. і 2009 р.р.)

Зміна відсотка учнів, які читають для задоволення, у період із 2000 р. до 2009 р.

Більше в 2009 р., ніж у 2000 р.	Більше в 2000 р., ніж у 2009 р.	Не відбулося статистично значущої зміни
+	-	0

Рівень надійності даних 95%

Країни розташовано за відсотком учнів, які читають для задоволення (від більшого відсотка до меншого, за даними 2009 р.).

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2009, рис. V.5.1.

За результатами дослідження, дівчата значно частіше читають для задоволення, ніж хлопці. При цьому із 2000 р. до 2009 р. у країнах ОЕСР різниця між кількістю дівчат і кількістю хлопців, які читають для задоволення, збільшилася на 3%: у 2000 р. 60% хлопців і 77% дівчат читали для задоволення, до 2009 р. ці показники знизилися відповідно до 54% і 74%. Цікаво, що збільшення різниці між кількістю дівчат і кількістю хлопців, які читають для задоволення, виникло через значне зменшення цього показника для хлопців. Інакше кажучи, порівняно із 2000 р. у 2009 р. і дівчат, і хлопців, які читають для задоволення, стало менше, при цьому кількість хлопців, які читають для задоволення, різко зменшилася, тоді як серед дівчат ця тенденція була не настільки помітною, як серед хлопців.

Узагальнення: Сьогодні менше учнів стало читати для задоволення, незважаючи на те, що повсякденне читання для задоволення сприяє кращим результатам у навчанні й більш високому рівню читацької грамотності в дорослому віці. Батьки мають навчити дітей отримувати задоволення від читання, і це є складним і надважливим завданням для них. Вирішити його допоможуть ті матеріали для читання, які учні вважатимуть цікавими й актуальними для себе.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Франчески Боргонові (Francesca Borgonovi, Francesca.Borgonovi@oecd.org)

Ознайомтеся із *PISA 2009 Results: Learning to Learn: Student Engagement, Strategies and Practices (Volume III)* and *PISA 2009 Results: Learning Trends: Changes in Student Performance Since 2000 (Volume V)*

Відвідайте сайт:
www.pisa.oecd.org

Читайте також:

Чи впливають автономність і підзвітність школи на навчальні досягнення учнів?